

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลสถานการณ์ปัญหาและความต้องการของชุมชนในจังหวัด
ฉะเชิงเทราและจังหวัดสมุทรปราการ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดและยุทธศาสตร์ของ
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหัวข้อเสนอ
โครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนฐานราก โดยผลการศึกษาสามารถ
จัดเรียงลำดับความสำคัญของยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติตามกลุ่มเรื่องที่ควรวิจัยเร่งด่วน ดังนี้

1. ผลการศึกษาคความต้องการของชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา
  - 1.1 ด้านการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรเพื่อการส่งออกและลดการนำเข้า
  - 1.2 ด้านการบริหารจัดการน้ำ
  - 1.3 ด้านการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.4 ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทาง
2. ผลการศึกษาคความต้องการของชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ
  - 2.1 ด้านเทคโนโลยีใหม่และเทคโนโลยีที่สำคัญเพื่ออุตสาหกรรม
  - 2.2 ด้านการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง
  - 2.3 ด้านการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
  - 2.4 ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทาง

ชีวภาพ

ชีวภาพ

4.1 ผลการศึกษาของจังหวัดฉะเชิงเทรา

4.1.1 ความต้องการของชุมชนด้านการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรเพื่อการส่งออก และลดการนำเข้าของจังหวัดฉะเชิงเทรา

4.1.1.1 ด้านการเกษตร

จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นจังหวัดที่มีการปลูกมะม่วงมากที่สุดของประเทศ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด ในอำเภอบางคล้าซึ่งมีชื่อเสียงมานานในเรื่องรสชาติที่กลมกล่อม และมี เนื้อแน่น เนื่องจากพื้นที่การเกษตรเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกงบวกกับการดูแลเอาใจใส่ที่ดีของเกษตรกร ปัจจุบันเกษตรกรอำเภอบางคล้าสามารถปลูกมะม่วงได้หลายพันธุ์ โดยมะม่วงที่นิยมปลูกกันมาก มีทั้งมะม่วงกินดิบ เช่นเขียวเสวย ฟ้าลั่น มันเคื่อนแก้ว และมะม่วงกินสุก เช่น น้ำดอกไม้ น้ำดอกไม้สีทอง อกร่อง และทองคำ ซึ่งสถาบันเกษตรกรวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกจังหวัดฉะเชิงเทราได้สนับสนุนการส่งออก โดยตลาดที่ส่งออกได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น เกาหลี จีน มาเลเซีย ยุโรป และอเมริกา นอกจากนี้ยังมีการจำหน่ายให้กับห้างสรรพสินค้าภายในประเทศและจำหน่ายทั่วไปตามท้องตลาด ซึ่งจากการศึกษาความต้องการของเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงและจากกลุ่มสหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านมะม่วง นอกจากนี้ จังหวัดฉะเชิงเทรายังเป็นแหล่งเพาะปลูกดั้งเดิมข้าวหอมมะลิ ซึ่งปลูกมากที่อำเภอบางคล้า อำเภอราชสาส์นและอำเภอนวมสารคาม ตั้งแต่ช่วงปี 2510 เป็นต้นมา จากการเก็บข้อมูลได้ข้อสรุปแต่ละด้านดังนี้

1) ด้านการผลิต

- ต้องการศึกษากำจัดเชื้อรา ศัตรูพืช โดยวิธีวิธีเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูงถ้ายังคงใช้สารเคมี

- ต้องการรวบรวมและอนุรักษ์พันธุ์มะม่วงที่จะสูญพันธุ์ เช่น มะม่วงอกร่อง และปรับปรุงพันธุ์ให้ดียิ่งขึ้น

- ต้องการศึกษาวิธีการปลูกมะม่วงโดยวิธีเกษตรอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมักชีวภาพ

- ต้องการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ข้าวหอมมะลิ

2) ด้านการบริหารจัดการ

- ต้องการสร้างความเชื่อมั่น ในการดำเนินงานของสหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วงเพื่อให้สมาชิกมาร่วมกลุ่มมากขึ้น

- ต้องการแนวทางการออกแบบและวางระบบการบริหารจัดการให้เป็นมาตรฐาน

3) ด้านการตลาด

- ต้องการค้นหาแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการและภาคส่วนการผลิตหรือเกษตรกรเพื่อรองรับการกระจายผลผลิต
- ต้องการฐานข้อมูลผลผลิตของมะม่วงแต่ละปีเพื่อวางแผนการตลาด
- ต้องการให้มีการประกันราคาสินค้าทางการเกษตร

4) ด้านเทคโนโลยี

- ต้องการศึกษาว่าอุณหภูมิที่เหมาะสมในการเก็บมะม่วงให้ยาวนานซึ่งในปัจจุบันสามารถเก็บได้นานประมาณ 1-2 สัปดาห์ ณ อุณหภูมิ 13-15 องศา
- ต้องการเครื่องสูญญากาศในการแปรรูปเป็นมะม่วงทอด
- ต้องการเครื่องมือในการคัดแยกขนาดของมะม่วง

4.1.1.2 ด้านผลิตภัณฑ์อาหาร

จากวิสัยทัศน์ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่กล่าวว่า “เป็นเมืองนำอยู่คู่เมืองหลวง เป็นศูนย์กลางการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ และแหล่งผลิตอุตสาหกรรมสู่ตลาดโลก” โดยตั้งเป้าให้มีการเจริญเติบโตของเมืองอย่างมีคุณภาพและเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมสู่ตลาดโลก เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน ทางจังหวัดจึงส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรมปลอดภัยจากสารพิษ และอุตสาหกรรมสู่ตลาดโลก โดยส่งเสริมให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิต การตลาด พัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์และสถานประกอบการให้ได้มาตรฐานสากล พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง

จากการคัดสรรสุดยอด หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP Product Champion) แบ่งผลิตภัณฑ์ชุมชนออกเป็น 6 ประเภทนั้น ประเภทผลิตภัณฑ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และจำนวนกลุ่มในจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แบ่งผลิตภัณฑ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็น 6 ประเภท เช่นเดียวกัน ทั้งนี้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนจะแบ่งประเภทเหมือนกับ OTO Product Champion แต่เนื่องจากมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนแต่ละเรื่องจะครอบคลุมผลิตภัณฑ์หลายชนิด ซึ่งผลิตภัณฑ์บางชนิดจัดเป็นประเภทเครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่ง แต่บางชนิดจัดเป็นศิลปะประติมากรรมและของที่ระลึก ดังนั้น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนบางเรื่องจึงจัดเป็นทั้งประเภทเครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่งและประเภทศิลปะประติมากรรมและของที่ระลึก เช่น เครื่องเบญจรงค์ ผลิตภัณฑ์จักสานต่าง ๆ

จากการสำรวจข้อมูลสถานการณ์ปัญหาของกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารในจังหวัดฉะเชิงเทราซึ่งได้เสนอประเด็นปัญหาต่างๆ โดยมีความ
ต้องการแก้ไขที่หลากหลายสามารถสรุปเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1) ด้านกระบวนการผลิต

- ต้องการแนวทางการผลิตอาหาร โดยสามารถยืดอายุผลิตภัณฑ์อาหาร
ให้สามารถเก็บรักษาได้ยาวนานขึ้น
- ต้องการพัฒนาเทคนิค (วิธีทางวิทยาศาสตร์) ในการผลิตบางอย่างเช่น
ความพอดีในขั้นตอนของกระบวนการผลิต
- ต้องการวิธีการศึกษาค้นหาสูตรเฉพาะเพื่อจดสิทธิบัตรเป็นของ
ตนเอง
- ต้องการแนวทางการผลิตสินค้าให้ทันเวลาในช่วงการจัดจำหน่าย
- ต้องการบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน

2) ด้านการบริหารจัดการ

- สถานะทางการเงิน
กลุ่มผู้ผลิตที่ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร และ
ขนมไทย จำแนกเป็นกลุ่มที่มีปัญหาทางด้านสถานะทางการเงิน เช่น มีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ
มีหนี้สิน เป็นต้น
- ลักษณะสถานที่ผลิต
กลุ่มผู้ผลิตที่ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร และ
ขนมไทย มีลักษณะสถานที่ผลิตเป็น โรงเรือนเฉพาะเป็นส่วนมาก รองลงมาคือ บ้าน และสวน
มะม่วง สวนฝรั่ง บ่อเลี้ยงกุ้ง คันนา
- ความเชื่อมั่นของกลุ่ม
สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตที่ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ยังไม่เห็น
ความสำคัญของการรวมกลุ่มเพราะขาดความเชื่อมั่นด้านราคาของผลิตภัณฑ์จึงก่อให้เกิดการ
รวมกลุ่มยากหรือมารวมกลุ่มไม่สม่ำเสมอขึ้นภาวะเศรษฐกิจและเวลาว่างของสมาชิก
- การบริหารจัดการด้านบัญชี
สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตที่ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ขาดความรู้
ในการบริหารจัดการบัญชีจึงไม่มีระบบการทำงานอย่างเป็นระบบ ไม่มีมาตรฐาน

1) ด้านการตลาด

- ขาดสถานที่จำหน่ายสินค้า อยากให้หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประสานกับโรงงานเพื่อจำหน่ายสินค้าให้มากขึ้น

- ต้องการช่องทางในการจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ
- ต้องการมีที่ขายเป็นหลักเป็นแหล่ง ลูกค้าหาเจอง่าย
- ต้องการทราบเกี่ยวกับการทำตลาด บรรจุกัญช์ เทคนิคเพื่อการพิมพ์ (กระดาษ) เพื่อให้ได้บรรจุกัญช์ที่ดีขึ้น

- ต้องการการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัย
- ต้องการให้มีการอบรม เรื่องการทำหีบห่อ

2) ด้านเทคโนโลยี

- มาตรฐาน ส่วนใหญ่ใช้ความชำนาญวัดผลเอาเอง อยากได้วิทยาศาสตร์มาช่วยในการอำนวยความสะดวก เช่น ขนมน้ำขึ้นทำอย่างไรให้สุก พอดีก่อนเทชั้นใหม่ลงไป การทอดขนม ทำอย่างไรให้สีของผลิตภัณฑ์คุณภาพเหมือนเดิมไม่ไหม้

- ต้องการให้มีการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิต
- ขาดเครื่องจักร เช่น เครื่องทำข้าวคัง เม็คขนุน เครื่องล้างไข่
- ต้องการหาเทคโนโลยีในการยืดอายุของผลิตภัณฑ์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์บางอย่างมีอายุสั้น

4.1.2 ความต้องการของชุมชนด้านการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดฉะเชิงเทรา

จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านแหล่งน้ำ เนื่องจากมีแม่น้ำบางปะกง เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัด เปรียบเสมือนเส้นเลือดของชาวแปดริ้ว มีความยาว 122 กิโลเมตร ตั้งแต่ปากน้ำถึงบริเวณแม่น้ำปราจีนบุรี และแม่น้ำนครนายก บรรจบที่ตำบล บางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือเรื่องคุณภาพของน้ำในแม่น้ำบางปะกง ช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดฉะเชิงเทรา มีคุณภาพลดต่ำลงทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่เป็นเขตชุมชนเมืองหนาแน่น เช่น ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา และชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า คุณภาพน้ำจัดอยู่ในประเภทที่ 4 หรือ 5 (ประเภทที่ 4 ไม่เหมาะนำไปใช้ในครัวเรือนหรือทำน้ำประปา เว้นแต่ไม่มีแหล่งน้ำอื่น แต่ต้องมีระบบการประปาอย่างดี มีการตรวจคุณภาพน้ำประปาก่อนจ่ายประเภทที่ 5 คุณภาพน้ำไม่เหมาะในการอุปโภค บริโภค และการทำน้ำประปาใช้ประโยชน์เฉพาะการคมนาคมเท่านั้น) นอกจากนี้ยังมีปัญหาผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ แม่น้ำบางปะกง กรณีมีเขื่อนกั้นน้ำบางปะกง ได้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศน์หลายประการ เช่น

เกิดความแตกต่างของระดับน้ำที่ขึ้นลงจาก ระดับที่เคยเป็น เกิดปรากฏการณ์น้ำเปลี่ยนสี สภาพน้ำ บริเวณเหนือเขื่อนห้วยคิ่ง ผักตบชวาแพร่กระจายหนาแน่นทั้งเหนือเขื่อนและท้ายเขื่อน การนำเสียของน้ำในแม่น้ำบางปะกงและคลองสาขา การพังทลายของตลิ่งบริเวณท้ายเขื่อน ตลอดจนปัญหาจากน้ำเสียทั้งจากชุมชน จากภาคเกษตรกรรม และจากโรงงานอุตสาหกรรม

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทรัพยากรน้ำและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาของพื้นที่ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมกับผู้รู้และผู้ให้ข้อมูลหลักในพื้นที่ รวมทั้งการขยายผลและการศึกษาปัญหาเฉพาะของพื้นที่ ไปสู่กลุ่มผู้ใช้น้ำภาคประชาชน และผู้นำในพื้นที่ ซึ่งการรวบรวมประเด็นเกี่ยวกับสถานภาพด้านทรัพยากรน้ำและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องโดยการสนทนาและพูดคุยได้ข้อมูลประเด็นปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำสามารถสรุปประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

4.1.2.1 ด้านทรัพยากรน้ำ

1) ด้านการบริหารจัดการน้ำ

- ต้องการให้มีการแบ่งปัน- จัดสรรน้ำ เพื่อแก้ไขการขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่และบางฤดูเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง โดยอาศัยภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการน้ำให้พอเพียงกับความต้องการและปริมาณน้ำแต่ละปี

- ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมารวมตัวกันเป็นเครือข่ายและปรึกษาหารือแก้ไขปัญหาร่วมกับกลุ่มผู้ใช้น้ำแต่ละพื้นที่

- ต้องการให้ฟื้นฟูและเพิ่มความสมบูรณ์ของพื้นที่ป่าชายเลน และทรัพยากรชายฝั่ง เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศของลุ่มน้ำให้ดีขึ้นเหมือนเดิม

- ต้องการให้มีการบริหารจัดการน้ำอย่างเพียงพอในช่วงฤดูแล้งทั้งภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม

- ต้องการให้มีการปลูกพืชอุ้มน้ำเพื่อลดการกัดเซาะที่ดินทำกิน

- ต้องการจัดให้มีการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการอุปโภคบริโภค

2) ด้านคุณภาพน้ำ

- ต้องการให้มีการกำจัดวัชพืชหรือขยะในแหล่งน้ำอย่างจริงจังเพื่อให้หมดไปเนื่องจากเป็นสาเหตุก่อให้เกิดน้ำเสียเวลาที่น้ำสลายของผักตบชวาโดยวิธีประสานงานกับพื้นที่ทางตอนบนแม่น้ำ พยายามให้มีการจัดเก็บผักตบชวาในพื้นที่ เพราะเมื่อปล่อยลงมาทำให้เกิดการอุดตันในคลองธรรมชาติทางตอนล่างของแม่น้ำ

- ต้องการให้มีการฝึกอบรมชาวบ้านในการนำผักตบชวามาบูรณาการให้เกิดประโยชน์

- ต้องการให้นำปัญหาเรื่องวัชพืชมามาปรึกษากันและผลักดันเป็นยุทธศาสตร์ในการจัดการวัชพืช ตั้งแต่ตอนบนของพื้นที่น้ำ เพื่อให้เกิดการควบคุมอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือกันของทุกพื้นที่

- ต้องการให้มีการฟื้นฟูคุณภาพน้ำในพื้นที่ เช่น น้ำเสียน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่และจากพื้นที่ต้นน้ำ การจัดการน้ำเค็ม ปัญหาน้ำเค็มส่วนหนึ่งมาจากพฤติกรรมของคนในพื้นที่ เช่น ทำการสูบน้ำในคลองจนแห้งขอด หรือปล่อยน้ำทิ้งจากการเลี้ยงกุ้งในช่วงเดียวกันตลอดลำน้ำ

4.1.3 ความต้องการของชุมชนด้านการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดฉะเชิงเทรา

จังหวัดฉะเชิงเทรามีพื้นฐานทางด้านเกษตรกรรม เป็นแหล่งผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงประชากรในภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 70 ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ผลผลิตที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัด ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย มะม่วง มะพร้าว และหมาก การเลี้ยงไก่ไข่ สามารถผลิตไข่ไก่ได้เป็นอันดับหนึ่งของประเทศ สุกรมีการเลี้ยงเป็นอันดับสองรองจากนครปฐม ด้านการประมงมีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่สำคัญคือกุ้งกุลาดำ ปลาน้ำจืด และปลาน้ำกร่อย ปัจจุบันได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่ใช้วิถีเกษตรอินทรีย์ชีวภาพ เพื่อลดปริมาณการใช้สารเคมี หันทิศทางการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และควบคุมป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชด้วยวิธีทางชีววิธี และหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี เพื่อรักษาสุขภาพแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน

ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรามีศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอนมสารคาม นับเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาแห่งแรก และเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่ถือเป็นตัวอย่างของการพัฒนาตามแนวเกษตรยั่งยืน ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนส่งเสริมให้จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ ซึ่งเป็นกระแสที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในปัจจุบัน จะเป็นการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้เป็นจำนวนมากโดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาปรับใช้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าชุมชนมีความต้องการในประเด็นต่างๆ ดังนี้

4.1.3.1 การแก้ไขปัญหาทรัพยากรดินด้วยวิธีเกษตรอินทรีย์

- 1) ต้องการให้มีการส่งเสริมกระบวนการผลิตพืชด้วยวิธีเกษตรอินทรีย์ เพื่อแก้ไขปัญหาสารเคมีตกค้างในดินและน้ำและลดต้นทุนในการผลิต และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แกดิน
- 2) ต้องการให้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการไถพรวนดินอย่างถูกวิธีเพื่อลดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- 3) ต้องการให้รณรงค์การลดพื้นที่การปลูกพืชเศรษฐกิจต่างถิ่นและสนับสนุนให้มีการปลูกพืชพลังงานทดแทนเพื่อการพึ่งพาตนเองและลดการนำเข้าพลังงานน้ำมันจากต่างชาติ
- 4) ส่งเสริมให้มีการอบรมให้ความรู้และพัฒนาถ่ายทอดเทคนิคและความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์
- 5) ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนปูนใส่ดินเพื่อลดความเปรี้ยว ซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกและได้ผลเร็ว
- 6) ต้องการให้มีการปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อบำรุงดิน

4.1.3.2 การแก้ไขปัญหาต้นทุนการผลิตและผลผลิตทางการเกษตร

- 1) ต้องการให้มีการประกันราคาสินค้าทางเกษตรเพื่อลดภาระหนี้สินของเกษตรกร
- 2) ต้องการให้มีการส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ภายหลังจากฤดูกาลเก็บเกี่ยว

4.1.4 ความต้องการของชุมชนด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพของจังหวัดฉะเชิงเทรา

4.1.4.1 ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

การที่จังหวัดฉะเชิงเทรามีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก จำเป็นที่จะต้องเร่งรัดการสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และเส้นทางคมนาคมต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อความเจริญเติบโตของเมืองซึ่งในช่วงที่ผ่านมา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมาก โดยไม่มีการบริหารจัดการที่เหมาะสม ได้ก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมและไม่ยั่งยืนของทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ป่าไม้ ป่าชายเลน ประมง ขยะมูลฝอย และมลพิษทางอากาศ โดยไม่มีการบังคับใช้ตามกฎหมายในเรื่องที่เกี่ยวข้อง อย่างเข้มงวด ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในภาวะเสื่อมโทรม ส่งผลกระทบต่อสมดุลของ

ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ อีกทั้งการพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐาน การขยายตัวทางการผลิตในเขตอุตสาหกรรมและบริการ ตลอดจนการลงทุนด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ การนำพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะสมทางการเกษตรไปใช้ประโยชน์โดยมิได้คำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่เหล่านี้ ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษขึ้นอย่างกว้างขวาง ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลความต้องการในพื้นที่สามารถสรุปประเด็นปัญหาได้ดังนี้

1) ขยะมูลฝอย

- ต้องการให้มีสถานที่และเครื่องกำจัดขยะเนื่องจากปัจจุบันการกำจัดขยะใช้วิธีเทกองบนพื้นและวิธีกองบนพื้นแล้วเผาซึ่งก่อให้เกิดปัญหาเรื่องกลิ่น เศษขยะปลิวกระจาย มีการปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำ และการแพร่กระจายของเชื้อโรค นอกจากนี้ยังมีขยะติดเชื้อ และกากของเสียเป็นอันตรายต่อประชาชน

- ต้องการให้มีการปลูกจิตสำนึกในการทิ้งขยะให้เป็นที่โดยเริ่มตั้งแต่วัยเด็กและเยาวชนเพื่อให้บ้านเมืองสะอาด

2) มลพิษทางอากาศ

- ต้องการลดมลภาวะจากการเกิดมลพิษทางอากาศอันเนื่องมาจากการเผาตอซังข้าวและการเผาถ่าน

- ต้องการลดมลภาวะฝุ่นละอองจากโรงงานอุตสาหกรรม โรงไฟฟ้า ถนนหนทางและโรงสีข้าว

4.1.4.2 ด้านการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ

1) การอนุรักษ์ป่าชายเลน

- ต้องการให้ส่งเสริมป่าชายเลนในการเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ โดยการอนุรักษ์ฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลน และปลูกป่าชายเลนเพิ่มในพื้นที่

- ต้องการให้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของป่าชายเลน เพื่อนำไปสู่การดูแล รักษา และปลูกเพิ่ม

2) การอนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรประมง สัตว์น้ำและสิ่งมีชีวิตในน้ำ

- ต้องการจัดระเบียบและควบคุมการทำประมง โดยส่งเสริมการทำประมงเชิงอนุรักษ์ ปัจจุบันความหลากหลายชนิดและความชุกชุมของสัตว์น้ำลดลง เนื่องจากการทำประมงโดยใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง เช่น โพงพาง และอวนรุน

3) การอนุรักษ์ป่าไม้

- ต้องการให้มีการลดการปลูกยูคาลิปตัส

4.1.5 ความต้องการของชุมชนด้านการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

4.1.5.1 ด้านการศึกษา

- 1) ต้องการให้มีการส่งเสริมการศึกษาให้กับประชาชนทุกวัย

4.1.5.2 ด้านยาเสพติด

- 1) ควรให้โอกาสและให้กำลังใจสำหรับผู้ที่เคยติดยาเสพติดแล้วคิด

จะเลิกเสพ

- 2) ควรมีการปราบปรามการระบาดของยาเสพติดอย่างจริงจัง

4.1.5.3 ด้านอาชีพ

1) ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนทุนและถ่ายทอดความรู้ในการประกอบอาชีพเสริมให้กับประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

2) ต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตแรงงานมีฝีมือรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม

4.1.5.4 ด้านเยาวชน

1) ต้องการให้มีการสร้างศูนย์กีฬาเพื่อให้เยาวชนได้ออกกำลังกายเพื่อที่จะได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ แทนที่จะเที่ยวเตร่มั่วสุม คี๋มสุรา เล่นการพนัน เล่นเกมส์ และเสพยาเสพติด

- 2) ต้องการให้มีการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพให้กับเยาวชน

3) ควรมีการชี้แนวทางในการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ถูกต้องควบคู่ไปกับการปลูกฝังจริยธรรมให้กับเยาวชน

- 4) ควรจัดตั้งกลุ่มพลังเยาวชนเพื่อให้มีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์

4.1.5.5 ด้านแรงงานต่างด้าว

- 1) ต้องการให้มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวอย่างจริงจัง

- 2) ควรจัดให้มีการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

- 3) ควรลดจำนวนแรงงานต่างด้าวและใช้แรงงานในพื้นที่ทดแทน

4.2 ผลการศึกษาของจังหวัดสมุทรปราการ

จากการศึกษาพบว่าจังหวัดสมุทรปราการมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากและยังคงเป็นสาขาการผลิตที่สร้างรายได้สูงสุด โดยมีอุตสาหกรรมการผลิตที่สำคัญ คือ อาหารแปรรูป สิ่งทอ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์โลหะ พลาสติกเครื่องจักร-อุปกรณ์ ชิ้นส่วนรถยนต์ และประกอบรถยนต์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และชิ้นส่วนโรงงานอุตสาหกรรมจะตั้งกระจายอยู่ตาม

อำเภอต่าง ๆ โดยเฉพาะอำเภอเมืองฯ และอำเภอพระประแดง จะมีโรงงานตั้งอยู่หนาแน่นกว่า อำเภออื่น ๆ และในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา ได้มีการขยายตัวออกไปอีกมาก จังหวัดสมุทรปราการมี วิสัยทัศน์ของจังหวัด (Vision) “ ศูนย์กลาง Logistics เพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมและ อุตสาหกรรม เป็นเมืองอุตสาหกรรมของชาติ สะอาด น่าอยู่ และเป็นแหล่งรองรับการขยายตัวของ สยามบิเนสสุวรรณภูมิ” ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถกำหนดเป็นประเด็นที่ควรวิจัย เร่งด่วน โดยเรียงลำดับดังนี้

4.2.1 ความต้องการของชุมชนด้านเทคโนโลยีใหม่และเทคโนโลยีที่สำคัญเพื่ออุตสาหกรรม

จังหวัดสมุทรปราการเป็นแหล่งรวมของธุรกิจอุตสาหกรรมผลิตสินค้าประเภทต่าง ๆ การเก็บรักษาจึงมีความสำคัญ ส่วนใหญ่จะเก็บรักษาผลิตผลทางการเกษตร เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบใน การผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ หรือเก็บรักษาสินค้าที่ผลิตสำเร็จแล้ว เพื่อรอการจำหน่าย ต่อไป การเก็บรักษาสินค้าส่วนมากจึงเป็นของพ่อค้าและโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่เปิดรับฝาก สินค้าตามประเภทการเก็บรักษา ดังนี้

4.2.1.1 ด้านการผลิต

1) การใช้เทคโนโลยีขั้นสูงส่งผลกระทบต่อแรงงานของโรงงานที่ต้องมี การฝึกทักษะเพิ่มขึ้นทำให้แรงงานประเภทใช้แรงงานปรับตัวลำบาก ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการ ผลิต

2) วัตถุดิบส่วนใหญ่ประมาณ 80 % ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ทำให้ ประสบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบหรือวัตถุดิบมีราคาสูงส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงตามขึ้นตาม ไปด้วย

3) ต้องการให้มีการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ตลอดจนการเพิ่มสวัสดิการ ต่าง ๆ

4.2.1.2 ด้านการตลาด

1) ต้องการให้สินค้าที่ผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของบุคคล ทั่วไปและชาวต่างประเทศ

2) การลงทุนในอนาคตต้องการให้เน้นอุตสาหกรรมเบา อุตสาหกรรม ส่งออก ได้แก่ เครื่องประดับ ของเล่นเด็ก เครื่องดนตรี เครื่องกีฬา และอุปกรณ์ชิ้นส่วน อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น และอุตสาหกรรมบริการ เพื่อการส่งออก อันเป็นการทดแทนรายได้ใน ภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีมูลค่าในสัดส่วนสูง

4.2.1.3 ด้านการบริหารจัดการ

- 1) การประกาศใช้ผังเมือง กำหนดเขตพื้นที่ประกอบการฯ ส่งผลให้ไม่สามารถตั้งหรือขยายโรงงานได้ในหลายพื้นที่
- 2) ที่ดินมีราคาสูงเป็นอุปสรรคในการลงทุนประกอบกิจการอุตสาหกรรม

4.2.2 ความต้องการของชุมชนด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ

4.2.2.1 ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

- 1) ต้องการให้โรงงานอุตสาหกรรมบำบัดน้ำเสียก่อนที่จะปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะต่างๆซึ่งมีผลกระทบต่อการเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร รวมทั้งการปล่อยน้ำเสียลงสู่ชายทะเลในอ่าวไทย ซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษาสัตว์น้ำชายฝั่ง
- 2) ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเร่งรัดโรงงานอุตสาหกรรม บ้านจัดสรร ควรจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อช่วยรักษาแหล่งน้ำ
- 3) ต้องการให้มีการรณรงค์การปลูกป่าชายเลนเพื่อส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
- 4) ต้องการให้โรงงานอุตสาหกรรมและชุมชนลดการใช้ น้ำบาดาล เนื่องจากทำให้ระดับน้ำใต้ดินลดลงอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดการทรุดตัวของแผ่นดิน
- 5) ต้องการให้มีการลดมลพิษในอากาศ เช่น กลิ่นสารเคมีในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมจากยานพาหนะ ท่อไอเสียรถยนต์ และฝุ่นละออง
- 6) ต้องการให้มีการลดมลพิษทางเสียงจากยานพาหนะและโรงงานอุตสาหกรรม
- 7) ต้องการให้ปรับปรุงและจัดให้มีโครงการก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมแบบถาวรทั้งชายฝั่งตะวันออกและตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา
- 8) ต้องการให้มีการสร้างเขื่อนเพื่อป้องกันตลิ่งและชายฝั่งพังเนื่องจากน้ำทะเล กัดเซาะชายฝั่ง
- 9) ต้องการให้มีการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมและระบบกำจัดขยะมูลฝอยให้ได้มาตรฐาน

10) ต้องการให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้และสร้างความตระหนักถึงอันตรายของสิ่งคุกคามสุขภาพอนามัย และความจำเป็นในการป้องกันตนเอง รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกในการไม่เป็นผู้สร้างมลภาวะให้กับชุมชน

11) ต้องการให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนางานอนามัยและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สำคัญและมีความเสี่ยงสูง

12) ต้องการให้มีการรณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะเพื่อนำมารีไซเคิล

4.2.2.2 การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ

1) การอนุรักษ์ป่าชายเลน

- ต้องการให้มีการปลูกต้นไม้โกงกางและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อให้สัตว์น้ำมีที่อยู่อาศัย

2) การอนุรักษ์ป่าไม้

- ต้องการให้มีการรณรงค์ลดการทำลายป่าและปลูกป่าทดแทน

4.2.3 ความต้องการของชุมชนด้านการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดหนึ่งที่ผู้คิดทะเลอยู่ในอำเภอพระสมุทรเจดีย์เมืองและบางบ่อ ดังนี้ กิจการประมงทะเลจึงเป็นสาขาการผลิตที่สำคัญสาขาหนึ่งของระบบเศรษฐกิจของจังหวัดและประเทศ

4.2.3.1 ด้านการเกษตร

1) ต้องการให้มีการอนุรักษ์ระบบนิเวศแบบผสมผสาน ระบบนิเวศน้ำจืดน้ำกร่อย และน้ำเค็มเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ มีการทับถมของตะกอนดินทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเกษตร

2) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการรักษา สภาพสวนวนเกษตรแบบดั้งเดิม ซึ่งมีลักษณะคล้ายกระเพาะหมู ผืนดินยื่นเข้ามาในเขตใจกลางกรุงเทพฯ

3) ส่งเสริมพัฒนาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4) ต้องการให้มีการฝึกอบรมการเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนภูมิปัญญาในท้องถิ่น

4.2.3.2 ด้านค่าครองชีพสูง

- 1) ต้องการให้มีการประกันราคาสินค้าทางเกษตรและประมงเนื่องจาก
ราคาตกต่ำ
- 2) ต้องการให้ประชาชนมีอาชีพเสริมเพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อ
การดำรงชีพ

4.2.4 ความต้องการของชุมชนด้านการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

1) ด้านการศึกษา

- ต้องการให้สนับสนุนทุนการศึกษาและเปิดการเรียนการสอนฟรีโดยให้รัฐ
สนับสนุนงบประมาณให้โรงเรียน
- ต้องการให้มีการส่งเสริมด้านการศึกษาให้กับประชาชนที่ขาดการศึกษา
และเด็กที่อพยพตามครอบครัวมาประกอบอาชีพก่อสร้างหรือรับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม
ซึ่งไม่มีการย้ายทะเบียนบ้านและบางครอบครัวไม่มีทะเบียนบ้าน

2) ด้านยาเสพติด

- ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด
- ต้องการให้มีการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดกับเยาวชนและ
สร้างเกาะป้องกันยาเสพติด โดยจัดกิจกรรมครอบครัวอบอุ่นภายในชุมชน
- ต้องการให้มีมาตรการประนีประนอมเพื่อให้เกิดสันติความสามัคคีในชุมชน
รวมถึงการสร้างสมานฉันท์

3) ด้านอาชีพ

- ต้องการให้มีการส่งเสริมด้านอาชีพให้กับประชาชนให้ใช้เวลาว่างให้เกิด
ประโยชน์

4) ด้านเยาวชน

- ต้องการให้มีมาตรการป้องกันจัดระเบียบร้านเกมส์เนื่องจากเกิดปัญหา
เยาวชนติดเกมส์
- ต้องการให้มีกฎหมายบังคับเพื่อให้สร้างสรรค์เกมส์ที่มีประโยชน์ให้ควมรู้กับ
เยาวชน
- ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐควบคุมดูแลอินเทอร์เน็ตเพื่อควบคุมเนื้อหาให้
ภาพออกมอย่างสร้างสรรค์

5) ด้านแรงงานต่างด้าว

- ต้องการให้มีการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้ถูกต้อง
- ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้มงวดกับแรงงานต่างด้าว
- ต้องการให้มีการพัฒนาฝีมือแรงงาน

6) ด้านการบริการสาธารณสุขและสังคม

- ต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณด้านการบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึง เนื่องจากจังหวัดสมุทรปราการมีประชากรแฝงอยู่มากส่งผลให้การให้การสงเคราะห์ประชาชนไม่ทั่วถึงเนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากหน่วยงานภาครัฐจะได้รับตามยอดของจำนวนประชากรที่มีอยู่ใน ทะเบียนบ้าน

- ต้องการให้มีการมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สืบเนื่องจากการมีแรงงานอพยพย้ายถิ่นเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการกระชกตัวของประชากรส่งผลให้เกิดชุมชนแออัดและปัญหาการว่างงานจากการเลิกจ้าง ปัญหาสุขภาพจิต